

Зростання ролі грошей і кредиту у сучасній економіці відповідно підвищує роль фінансово-банківських інновацій. Вони формують конкурентні переваги не лише банків, але і їхніх клієнтів. Інновації фінансового та банківського секторів — чинник міжнародної конкурентоспроможності держави.

У сучасних умовах інноваційні процеси можуть відбуватися на різних рівнях. Це інновації в межах одного банку (у цьому випадку не передбачається створення нових продуктів, а лише удосконалення існуючих послуг і технологій, що суттєво не впливає на відносини з клієнтами), інновації на рівні ринкового сегменту (відбуваються зміни не лише у діяльності банку, але й у відносинах із клієнтами, зміни попиту і пропозиції на ринку певних банківських послуг, потреб споживачів тощо), інновації в межах банківської системи (які передбачають зміни у діяльності значного числа банків, у нормативному забезпеченні їхньої діяльності, появу нових форм співпраці банків, наприклад, як при запровадженні нових форм розрахунків або консорціумного кредитування), на міжнародному рівні (стосуються, передусім, нових форм співпраці банків при фінансуванні експортно-імпортних операцій, міжнародної інвестиційної діяльності, міжнародних розрахунків).

На сьогодні управління інноваційним процесом є невід’ємною складовою стратегічного менеджменту банку. Практичним втіленням цього є інноваційна політика. Відповідна політика має формуватися і на макрорівні, що позитивно впливатиме на конкурентоспроможність вітчизняної банківської галузі.

УДК: 330.341.1

В. Г. Чабан,

к.е.н., доцент кафедри економіки

агропромислових формувань,

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Згідно визначення Комітету організації економічного співробітництва та розвитку з наукової і технологічної політики під партнерством між державним і приватним секторами економіки в інноваційній сфері слід розуміти «будь-які офіційні відносини

або домовленості на фіксований(необмежений) період часу, між державними і приватними учасниками, в якому обидві сторони взаємодіють у процесі прийняття рішення та інвестують обмежені ресурси, такі як фінанси, персонал, обладнання, інформація для досягнення конкретних цілей у визначеній сфері науки, технології та інновацій» [1]. Таким чином, сутністю державного приватного партнерства (ДПП) є узгодження інтересів і координація дій держави, науки і бізнесу в процесі створення результатів інтелектуальної діяльності та їх комерціалізації.

На практиці під ДПП в інноваційній сфері розуміють різноманітні моделі взаємовідносин державного і приватного секторів економіки. Подібні партнерства можуть істотно відрізнятися: за масштабом і цілями, на які вони направлені; організаційними формами і механізмами; правовому забезпеченні; тривалості функціонування; пропорціями інвестування тощо. При цьому ініціатором програм ДПП може виступати не тільки держава, але і представники науково-технічного і бізнес-оточення. Як правило, перший варіант має місце у випадку високої соціальної значущості інновацій (або їх недостатньої привабливості для бізнесу), другий — у ситуації, коли проведення досліджень і розробок власними силами приватних структур, пов'язано зі значними фінансовими вкладеннями, або іншими труднощами.

Характерними рисами всіх проектів ДПП є :

- наявність «стійких обов'язків» з боку державних органів і приватного сектору;

- наявність у виробника мотивації до інновацій;

- створення спеціальних інститутів кооперації, здатних запобігти існуючі провали науково-дослідницької та підприємницької діяльності, організувати так звані «технологічні поштовхи» в сфері кооперації.

Виділяють два основні види ДПП:

- договірні партнерства, які передбачають офіційне оформлення угод про спільну діяльність у сфері досліджень і розробок між державою і приватними підприємствами;

- інституціональні партнерства, в межах яких створюються структури (інститути) зі змішаною приватно-державною участю. Подібні структури можуть формуватися для реалізації конкретних проектів для передачі їм функцій управління державними об'єктами.

Стосовно конкретних механізмів державної підтримки проектів ДПП, то вони в більшості визначаються направленістю останніх (табл. 1).

**ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО
СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ДПП В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ***

Направленість проектів ДПП	Механізм державного стимулювання
Вирішення ключових задач держави	Державні закупівлі
Покращення взаємодії науки і бізнесу	Субсидування досліджень і розробок у приватному секторі
Регіональний розвиток	Розширення мережевої взаємодії та інфраструктури промислових досліджень і розробок
Ринок	Субсидування досліджень і розробок приватного сектору

* Джерело: [2]

Різноманітність форм, видів і сфер застосування ДПП дозволяє розглядати його в якості універсального механізму для вирішення різноманітних задач в інноваційній сфері — від створення і розвитку інноваційної інфраструктури до розробки та адаптації нових перспективних технологій. Конкретні програми ДПП в інноваційній сфері відрізняються значною різноманітністю і, як правило, направлені на:

- стимулювання процесів трансферу результатів інтелектуальної діяльності, створених за допомогою державних коштів;
- сприяння комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, отриманих у державному секторі;
- підтримку малих і середніх підприємств, у тому числі заохочення створення «start-up» і «spin-off»-компаній державними організаціями;
- розвиток кластерних ініціатив;
- заохочення розвитку мережевої взаємодії [3].

На думку західних експертів, ДПП у стані не тільки підвищити ефективність бюджетного фінансування, а й створити умови для залучення приватних інвестицій в інноваційну сферу, забезпечити удосконалення механізмів взаємодії державного і приватного сектору у всьому інноваційному циклі.

Список літератури

1. Public/private partnerships for innovation: policy rationale, trends and issues, 10-12 December. Headquarters. Paris, OECD, 2002.

2. Science, Technology and Industry Outlook. Paris, OECD, 2004.

3. Судариков А.Л. Государственно-частные партнерства в сфере науки, технологий и инноваций: зарубежный опыт/ А.Л. Судариков, А.В. Грибовский // Инновации. — 2012. — №7. — С. 50.

УДК 336.1

Г. М. Чепелюк,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ (м. Київ)

ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Інноваційна діяльність передбачає впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та соціальну сферу. Масштабні інновації потребують значних капіталовкладень. Це пояснюється тим, що серйозні нововведення не можуть бути впроваджені в одній ізольованій підсистемі — для успішної їх реалізації необхідна взаємодія більшості інших підсистем організаційно-економічного процесу.

Аналіз правового регулювання інноваційної діяльності в Україні свідчить про те, що законодавство, яке регулює дану сферу, потребує подальшого удосконалення. Незважаючи на розгалужену систему правових актів, існуючу нормативну базу важко назвати цілісною та взаємопогодженою.

Необхідність активного залучення банківського кредитування у процеси інноваційного розвитку є очевидною. Суб'єкти інноваційної діяльності отримують можливість у будь-який час оперативно мобілізувати додаткові грошові ресурси, які необхідні для вирішення поточних і довгострокових господарських потреб, що, в свою чергу, дозволяє кредиторам трансформувати вільні ресурси у дохідні активи. Взаємовигідна співпраця банків та інших суб'єктів інноваційного процесу має наступні переваги: 1) значно зменшує обсяги «інформаційних витрат»; 2) збільшується можливість оперативно отримувати довгострокові кредити.

Сучасні потреби економічних суб'єктів не обмежуються традиційним розрахунковим і кредитним банківським обслуговуванням. Підприємствам необхідний широкий спектр різних послуг з боку